

Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova

Okres Ústí nad Orlicí

tel. : 465 531 111, 736 518 004

e-mail: mshabrmanova@ceska-trebova.cz

IČ: 709 82 317

Habrmanova 1779

560 02 Česká Třebová

www.mshabrmanova.cz

Č. j.: 210/2009/MSHab (aktualizace)

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

OBSAH

ÚVOD	2
1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE	3
1.1 Název programu, projednání ŠVP	4
1.2 Historie školy	5
2 CHARAKTERISTIKA MŠ Česká Třebová, Habrmanova	6
3 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	7
3.1 Projekt Čtvero ročních období.....	8
3.2 Koncepce MŠ v České Třebové, Habrmanova	9
3.3 Pojetí a cíle předškolního vzdělávání.....	11
4 PODMÍNKY A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	15
4.1 Věcné podmínky	15
4.2 Životospráva	16
4.3 Psychosociální podmínky	17
4.4 Personální a pedagogické zajištění (zaměstnanci MŠ).....	18
4.5 Organizace	20
4.6. Spoluúčast rodičů	22
4.7 Řízení mateřské školy (systém, pravidla vnitř. evaluace).....	23
4.8 Uspořádání tříd, kritéria	24
4.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	26
4.10 Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	27
4.11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	28
4.12 Akce a aktivity plánované ve školní rok.....	29
4.13 Školní řád MŠ	30
4.14 Bezpečnost dětí v MŠ	34
5 VZDĚLÁVACÍ OBSAH	40
5.1 Integrovaný blok podzim.....	42
5.2 Integrovaný blok zima	57
5.3 Integrovaný blok jaro	74
5.4 Integrovaný blok léto	90
6 EVALUAČNÍ ČINNOSTI	105
6.1 Přehled činností, které probíhají na úrovni školy	108
6.2 Přehled činností, které probíhají na úrovni tříd	109
6.3 Přehled o sledování a hodnocení výsledků – na všech třídách školy	110
SEZNAM PŘÍLOH	P1-P9

ÚVOD

Ve školním vzdělávacím programu (ŠVP) Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova jsou uvedeny identifikační údaje o škole a její historie s charakteristikou. Jsou zde základní informace, pokyny i podněty k tvorbě i realizaci ŠVP.

Popisuje vzdělávací program Mateřské školy a projekt čtvero ročních období skřítky Habrmánka s klíčovými kompetencemi jednotlivých integrovaných bloků (tématických celků), nově jsou vřazeny konkretizované očekávané výstupy.

Uvádí podmínky a organizace vzdělávání školy, konkrétní evaluační činnosti.

Závěrem je vlastní hodnocení školy (2016 – 2018) – neveřejný dokument.

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova

Okres Ústí nad Orlicí

tel. : 465 531 111, 736 518 004

e-mail: mshabrmanova@ceska-trebova.cz

IČ: 709 82 317, ID: cqykp6u

Habrmanova 1779

560 02 Česká Třebová

www.mshabrmanova.cz

Identifikační číslo organizace: 709 82 317

Identifikátor právnické osoby: 600 104 028

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Česká Třebová

Provozní doba: 6,15 – 16,15 hodin

Statutární zástupce: Hana Najmanová

Zpracovatelé ŠVP:

Hana Najmanová, Libuše Pecháčková, Ing. Radka Najmanová DiS.

Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova má 7 tříd a školní jídelnu.

Školní vzdělávací program má název: **ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ
SKŘÍTKA HABRMÁNKA**

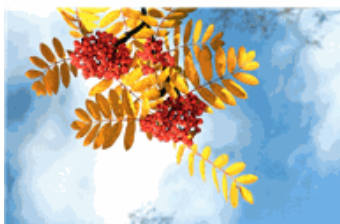
1.1 Název programu, projednání ŠVP

ČTVERO ROČNÍCH OBDOBÍ

Skřítka Habrmánka

*Jaro, léto, podzim, zima, to je celý rok.
Stejně letos jako loni tak i napřesrok.
Po jaru je vždycky léto, podzim po létu
a nežli se nadějeme zima už je tu..*

1. 2. HISTORIE ŠKOLY

Mateřská škola byla postavena v roce 1966 jako společné zařízení Jesle – mateřská škola ČSD, se čtyřmi třídami pro děti 3 – 6 leté a třemi třídami jeslí pro děti od 1 roku do tří let.

V roce 1994 byly jeselní třídy zrušeny a začala existovat samostatná mateřská škola ČSD se sedmi třídami.

Od října 1994 byla budova pronajata i s vybavením městu a takto byla provozována až do konce roku 2001. Od ledna 2002 byla škola převedena zřizovateli, městu Česká Třebová. **Od 1. 1. 2003** je MŠ příspěvkovou organizací s názvem **Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova**. Právní forma organizace je příspěvková organizace.

V areálu školy je celkem sedm tříd, umístěných ve dvou pavilonech spojených hospodářskou budovou, kde je umístěna školní kuchyně a kotelná.

Kolem školy je velká prostorná zahrada, která je vybavena pěti pískovišti (v roce 2014 začala její revitalizace hrazená zřizovatelem), malou věží se skluzavkou, dřevěnými domečky pro hry dětí, řetězovým mostem, kombinovanou prolézačkou, trojhrazdou, skákadly a umělým svahem, který je využíván v letních i zimních měsících k běhu, překonávání překážek a k jízdě na kluzáčcích.

V pavilonu A jsou umístěny čtyři třídy I.A (Myšky), II.A (Sluníčka), III.A (Pejsci) a IV.A (Medvídci)) s maximálním počtem do 28 dětí.

V pavilonu B jsou dvě třídy I.B (Žabky) a II.B (Ježečci) s počtem do 20 dětí a jedna speciální třída, která byla zřízena v roce 2000 jako logopedická třída (Kočky) pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami s počtem do 14 dětí.

Piktogramy jsou umístěny na vstupních dveřích tříd.

2 CHARAKTERISTIKA MŠ ČESKÁ TŘEBOVÁ, HABRMANOVA

Název : Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova

okres Ústí nad Orlicí

Sídlo: Česká Třebová, Habrmanova 1779, PSČ 56002

Právní forma: Příspěvková organizace

IČ : 709 82 317

Datum vzniku: 1966

Počet zaměstnanců školy: 22

Počet dětí:

Ředitel a správce objektu: Hana Najmanová

Zastupující ředitele

a správce objektu: Libuše Pecháčková

Popis Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova

Jedná se o starší objekt s původními okny i fasádou, který je tvořen ze dvou pergolou propojených budov. Nachází se ve středu města uprostřed sídliště Trávník.

v budově A se nachází čtyři třídy, v každé z nich je EZS (el. zabezpeč. systém) s elektronickým vrátníkem a monitorem. Uvnitř budovy byl instalován kamerový systém se záznamem. V této budově se také nachází kancelář VŠJ (vedoucí škol. jídelny), ředitelny a kuchyň se sklady. Pergolou se projde do budovy B, kde jsou tři třídy. Dvě v přízemí a v prvním poschodí je Logotřída, která má rovněž EZS s příslušenstvím.

K mateřské škole jsou tři přístupové cesty. Z ulice Habrmanova, Litomyšlská, a do dvora z ulice Riegrova.

Součástí objektu je i menší byt, který má vlastní vchod a dříve sloužil pro zaměstnance. Nyní jej město pronajímá.

Kolem celého areálu je oplocená zahrada, kde jsou různé prolézačky, klouzačka, horolezecká stěna a pět pískovišť. Také jsou zde dva zděné altány, které slouží k uložení hraček, koloběžek a kol. Po celé ploše zahrady jsou rozmístěny lavičky a stolky sloužící k různým činnostem i odpočinku dětí.

Pokud není příznivé počasí, tak strategická poloha MŠ umožňuje vycházky do mnoha zajímavých míst (park Javorka, park Zámostí, Rotunda sv. Kateřiny, Na Slunečné, areál pod Jelenicí, Skalka, Benátky). V blízkosti je i velké moderní nádraží s terminálem, kde mohou děti pozorovat vlaky i autobusy.

Pro bezpečnost celé budovy je zde umístěn HUP (hlavní uzávěr plynu) před brankou z ulice Habrmanova a HUV (hl. uzávěr vody) také před vstupní brankou v šachtě.

HV (hlavní vypínač el. energie) je umístěn v rozvodové skříni v 1. nadzemním podlaží mezi kuchyní a budovou B, je označen.

3 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Projekt : Čtvero ročních období skřítko Habrmánka

Motto programu : Hrajeme si celý rok

Využité materiály:

E. Opravilová, V. Gebhartová
Ch. A. Smith
Gabriela a Milada Přikrylovy
Výzkumný ústav pedagogický v Praze
E. Pausewangová
E. Pasewangová
P. Claycombová
Charles A. Smith
W. Strassmeir
M. Kohlová
M. Kohlová, C. Gainerová
Z. Šimanovský
Z: Šimanovský, V. Mertin
E. Kulhánková
A Roseová
M. Weaverová
T. Bruceová
H. Deissler
M. Szabová
S. Hermová
Steve Biddulph
M. Havlínová a kol.
Hana Dvořáková
Eva Svobodová a kol.

Veronika Kirchnerová, Radka Rubešová
Čtvero ročních období
Předškolákův rok do školy jen krok

Rok v MŠ
Třída plná pohody
Hrajeme si, Barevné kamínky (zprac.tém.)
RVP pro předškolní vzdělávání 2018
150 her k utváření osobnosti
130 didaktických her
Školka plná zábavy
Třída plná pohody
260 cvičení pro děti raného věku
200 výtvarných činností
199 výtvarných činností
Písničky a jejich dramatizace
Hry pomáhají s problémy
Písničky a říkadla s tancem
Rozvíjíme sebedůvěru dětí
300 her a cvičení pro vstup do školy
Předškolní výchova
Každodenní problémy v MŠ
Cvičení pro rozvoj psychomotoriky
Psychomotorické hry
Tajemství výchovy šťastných dětí
Kurikulum podpory zdraví v MŠ
Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte
Vzdělávání v mateřské škole, Školní a třídní vzděl. Program (www.portal.cz)
Výchova prožitkem(Tvořivé hry a činnosti)

Kolektiv autorů

3. 1 Projekt Čtvero ročních období

Projekt Čtvero ročních období skřítko Habrmánka

Projekt Čtvero ročních období skřítko Habrmánka je založen na čerpání literatury, využití materiálu a dalších nabídek, které čerpáme ze seminářů pořádaných NIDV Pardubice, z internetu atp.

Ale i tak nezapomínáme na dětskou hru.

Držíme se hesla : „ **Kdo si hraje, nezlobí!**
hrou se myje nádobí.
Škoda, že pak dospěláci
nad hru staví všechnu práci.“

.....Hrou se dítě učí a poznává okolní svět, hrou se snaží překonávat první překážky a odloučení, hrou vyjadřuje svá přání a potřeby, ve hře se odráží jeho skutečně prožitý příběh.

V dnešním přetechizovaném hektickém náročném světě je třeba střežit a chránit tento poklad, neukrajovat z něj nesprávnou měrou, ale předávat je dál našim dětem, aby se nerozkutálel po širém světě jako perličky z pouti.

Většina z nás žije rychle a složitě. Klademe vysoké nároky nejen na sebe, ale i své děti. Chceme po nich daleko více, krátíme jim dětství a korálkové šňůrky se ztrácí perlička za perličkou

Hra by nás měla provázet celým životem, nejen v předškolním období.

Náš tým pedagogů upřednostňuje hru, radujeme se z maličností a umíme si hrát. Vždyť ve školce hra na nás čeká na každém kroku, stačí se jen chopit příležitosti a řádně se vydovádet.

Na trhu je navíc je spousta stolních her s kostkou, stavebnic, konstruktivních her, her s netradičním materiálem – děti se zapojují s vlastní fantazií, hry hudebně – pohybové, dramatické, smyslové, didaktické, námětové, ekologicky zaměřené. Také využíváme znalostí a zkušeností kolegyně z jiných mateřských škol, se kterými si vyměňujeme poznatky, doporučujeme si již námi vyzkoušené herní prvky.

Zvýšená péče je věnována dětem, které nemají správnou výslovnost. Věnují se jim učitelky na třídách a intenzivní náprava řeči je prováděna ve speciální logopedické třídě, kde je úspěšnost nápravy téměř 100% - záleží na spolupráci rodiny.

3. 2 Koncepce Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova

Základní vize

Předškolní výchova je legitimní a právoplatnou součástí vzdělávacího procesu, směřujeme hledáním nových kreativních postupů, směřujících k rozvoji dítěte po stránce tělesné i duševní, k získání maximálního rozhledu, k orientaci v kolektivním zařízení, ale i v okolí. Chceme, aby děti odcházely do základní školy se schopnostmi a chutí do vzdělávání se, aby byly schopné se plnohodnotně zapojit do společnosti a uplatnit své schopnosti a dovednosti.

Chceme zkvalitňováním své práce, dalším samostudiem a poznatky z něj, které budeme aplikovat v činnostech s dětmi, získat větší prestiž pedagogů ze strany veřejnosti. Naším cílem je udržet si, či ještě zlepšit stávající vzdělávací standard školy. Hlavním prostředkem by měla být propagace a úzké propojení školy s rodiči, obcí a dalšími organizacemi.

Tato vize úzce souvisí se Školním vzdělávacím programem Čtvero ročních období skřítky Habrmánka, ze specifík prostředí, ve kterém děti pracují, je ovlivněna současnou situací s výhledem na priority budoucnosti.

Sledované oblasti

Kvalitní vzdělávání:

- škola chce poskytnout dětem kvalitní předškolní vzdělávání, podle vytvořeného a aktualizovaného školního vzdělávacího programu, vycházejícího z RVP – PV
- naučit děti získané vědomosti a dovednosti aplikovat v životě (ve školce, v rodině a v jiných prostředích). Tyto využívat nejen v současném, ale i v budoucím životě. Škola zajistí dětem prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jejich aktivnímu rozvoji a učení
- pracovat v souladu s aktualizovaným ŠVP – PV, tento dle potřeby, průběhu a výsledků vzdělávání aktualizovat (zejména oblast Integrovaných Bloků) učit děti žít v souladu s přírodou a životním prostředím, kterého jsme součástí, stejně tak žít v souladu s lidmi kolem nás a jejich kulturou ve městě Česká Třebová i v celé ČR
- užívat aktivních metod předškolního učení při rozvíjení jednotlivých klíčových kompetencí k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální, občanské
- promýšlet detailně třídní vzdělávací programy, a to s ohledem na aktuální možnosti a schopnosti dětí. Nutné je sledovat návaznost plánovaných úkolů, cílů.
- k rámcovým cílům předškolního vzdělávání (rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení, osvojení si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost, získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost, působící na své okolí), budeme přistupovat jako k prioritě.
- budeme zakládat dětské interaktivní „koutky“, ve třídě, herně, aby si děti mohly při samostatné činnosti samy zvolit, čemu se chtějí v dané chvíli věnovat.
- budeme dětem nabízet spontánní a řízené činnosti tak, aby byly v rovnováze.
- budou prováděna pravidelná preventivní opatření pro zlepšení komunikačních dovedností dětí pod vedením a záštitou logopedické třídy.
- zaměříme se na pravidelné vzdělávání pedagogů (využívání nových metod a forem práce, DVPP Pardubice NIDV).

Spolupráce na projektu Medvídek Nivea – integrační vzdělávací program

Chceme pro děti vytvářet i nadále příznivé, bezpečné sociální klima, ve kterém se dobře pracuje, stále jsme dětem vzorem svým prosociálním a zdravím prospěšným chováním, vystupováním. Za cíl si klademe zvýšenou péči dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí – promyšlenost při kontaktu a konzultacích s rodiči, volba specifických a účinných metod práce. Respekt k potřebám jedince je a bude samozřejmostí.

Rozvoj osobnosti každého dítěte

Naše mateřská škola se snaží a bude dále snažit rozvíjet osobnost dítěte, připravit jej na to, aby se projevovalo, jako svébytná, samostatná bytost, které zabezpečujeme zdravý, harmonický fyzický a psychický vývoj.

Zaměříme se na:

- postupnou adaptaci na vstup do mateřské školy – postupné přivykání na nové prostředí a nové nároky (viz adaptační plán v ŠVP Čtvero ročních období skřítky Habrmánka).
- poskytování většího prostoru pro spontánní hru dětí tak, aby nebyla vytěšňována do časových úseků před zahájením řízené činnosti, denní režim bude flexibilnější.
- respektování individuálního pracovního tempa dětí.
- kvalitní komunikaci, kooperaci ve výchovně vzdělávací činnosti, pokračujeme v sebehodnocení a hodnocení druhých, upřednostňování pozitivního hodnocení – povzbuzení, pochvala.
- věkově smíšená oddělení budou ve větší míře pracovat převážně ve skupinách a individuálně, cíle a činnosti je třeba diferencovat z hlediska náročnosti, délky trvání a s ohledem na rozdílné schopnosti a učební předpoklady dětí (dětí s OŠD, se speciálními vzdělávacími potřebami – méně nadané a případně i problémové / není myšlena integrace / a děti mimořádně nadané).
- zaměříme se na děti s podezřením na ADHD – širší spolupráce s PPP a SPC, včetně rodičů.
- zřízena jedna třída pro nejmenší děti.

Zdravá škola

Motto: „Vedeme a vychováváme děti ke zdraví, ke zdravému životnímu stylu a zdravým mezilidským vztahům, chráníme a posilujeme jejich zdraví.“

Škola směřuje k podpoře zdravého životního stylu, chce vést děti k vyloučení všeho, co zdraví škodí, chce vytvářet podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu, zařazovat hodně pohybových aktivit, děti otužovat, zvykat je na vodu, přibližovat význam zdravé stravy.

Budeme i nadále dodržovat a respektovat psychohygienu s větším důrazem na přístupy, metody a formy práce adekvátní přirozeným potřebám dětí předškolního věku (spontánní hra, spontánní pohyb, prožitkové učení, dodržování řádu a uspořádání života a dne v mateřské škole pro uspokojování psychických potřeb dětí, ale i zaměstnanců MŠ.) Důraz bude stále kladen na osobní příklad učitelky, jako představitelky podpory zdraví.

Obsah výchovy ke zdraví bude odvozen z přirozených témat- lidský organismus, osobnost a jeho psychika, mezilidské vztahy, vztahy ke světu a přírodě živé a neživé. Toto vše budeme plánovat na úrovni, která je srozumitelná a dosažitelná dětem předškolního věku.

Ve větší míře se budeme snažit navozovat sociální klima na základě vztahů důvěry, úcty, empatie, a to i ze strany provozních zaměstnanců školy.

Podpora celoškolských projektů. Roční období, tradice, obyčeje, divadla, fotografování dětí, nabídky akcí, spolupráce s PČR, kynology ze ZKO Podhorka a EKO centrem Studánka, s ukázkami živých zvířat v areálu MŠ, výlety, zvyky, besídky, celoškolský karneval, čarodějnický rej, adventní zpívání, Mikuláš, čert a anděl, sportovní hry v mateřských škol, pobyty v solné jeskyni, spolupráce s FbK, fotbalová školka, předplavecký výcvik, Týden sportu s DDM, Týden dětské radosti, návštěva ZŠ a ZUŠ, pravidelné konzultace s PPP a SPC Ústí na Orlicí, návštěva dentální hygieničky, návštěva oční zdravotní sestry, Rozloučení s předškoláky, putování za skřítkem Habrmánkem v parku Javorka – společná akce s rodiči.

V prostorách školky chceme dále vytvářet vstřícné, estetické, podnětné a hygienicky nezávadné prostředí.

3.3 Pojetí a cíle předškolního vzdělávání, metody a formy práce

Úkoly předškolního vzdělávání

- doplňování rodinné výchovy a v úzké vazbě na ni pomáhání zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení
- obohacování denního programu dítěte a průběhu jeho předškolních let a poskytování dítěti odborné péče
- rozvíjení osobnosti dítěte, podporování jeho tělesného rozvoje a zdraví, jeho osobní spokojenosti, pohody
- napomáhání k chápání okolního světa a motivování k dalšímu poznávání a učení
- pomoci dítěti usnadňovat jeho další životní i vzdělávací cestu
- podporování individuálních rozvojových možností dětí, vyrovnání vzdělávacích šancí bez osobnostních rozdílů mezi dětmi
- snaha o plnění úkolu diagnostického, zejména ke vztahu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dětem s nerovnoměrnostmi ve vývoji, se zdravotním postižením, se zdrav. a sociálním znevýhodněním), poskytování včasné speciálně pedagogické péče

Specifika předškolního vzdělávání, metody a formy práce

- přizpůsobování se vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emočním potřebám dětí

- nabízení vhodného vzdělávacího prostředí, pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté (možnost se projevat, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem)
- vázání k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí, včetně vzdělávacích potřeb specifických
- využívání metod prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat
- uplatňování využívání situací, které jsou pro dítě srozumitelné
- využívání spontánního sociálního učení založeného na principu přirozené nápodoby (vzory v chování, projevu, porovnávání vhodnosti a nevhodnosti)
- uplatňování spontánních a řízených vzájemně provázaných a vyvážených aktivit přímo a nebo nepřímě motivovaných pedagogem
- působení pedagoga na dítě, probouzení v něm aktivního zájmu a dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, připravovat a iniciovat vhodné činnosti
- uplatňování integrovaného přístupu na základě integrovaných bloků, které přímo vycházejí za života dítěte, jsou smysluplné, zajímavé a užitečné
- využití klasických specifických didaktik ve formě metod a prostředků jednotlivých oborů výchovně vzdělávací činnosti

Cíle předškolního vzdělávání

Náš ŠVP pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi.

Stanovuje cíle vyjadřující záměry předškolního vzdělávání. Dále jsou to klíčové kompetence, které představují obecnější způsobilosti dosažitelné v předškolním vzdělávání. Dílčími cíly vyjadřujeme konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti a dílčí výstupy odpovídají poznatkům, dovednostem, postojům a hodnotám. Tyto cílové kategorie jsou vzájemně propojené a navazují na sebe.

Formy a metody práce

- V edukačním procesu v naší mateřské škole budeme využívat formy a metody práce, které odpovídající věkovým zvláštnostem a potřebám dětí, zjišťujeme, které metody (činnosti) mají u dětí největší úspěch a proč a ze zjištěného vycházíme v dalším plánování. Vyžadujeme si zpětnou vazbu k proběhlým činnostem a na jejím základě připravujeme další činnosti s vhodnější volbou organizace a metod. Hledáme inspiraci v literatuře, studiu a vzdělávání.

Organizační formy

- Pro mateřskou školu je základní formou vzdělávání interakce učitelky s dítětem či dětmi v průběhu celého dne. Vše, co se v mateřské škole děje, slouží jako prostředek vzdělávání – dítě je vzděláváno stále a průběžně. Právě v přirozených činnostech je největší prostor k jeho dalšímu posunu a vzdělávání. A tak kromě obecných organizačních forem, mezi které patří frontální, skupinové a kooperativní činnosti, individuální a projektová nebo otevřená výuka, budeme využívat organizační formy,

kteře se co nejvíce přibližují životu dítěte doma v rodině, a současně ho profesionálně vedeme ve skupině vrstevníků. Patří k nim:

- **Volná hra**, ve které děti navazují sociální kontakty se skupinou vrstevníků, spontánně se učí novým vědomostem, dovednostem a návykům, vytvářejí si postoje a získávají zkušenosti zprostředkované ostatními dětmi ze skupiny.
- **Řízená činnost** profesionálně zprostředkovává poznávání světa a vytváří prostor pro získávání nových vědomostí, dovedností, návyků a názorů. Děti jsou nabízeny různorodé činnosti, které jsou obvykle tematicky propojené a vytvářejí tak smysluplný celek neodtržený od životní reality. Činnosti vycházejí ze zájmu a zkušeností dětí, navazovat na ně a doplňují je tak, aby docházelo k naplňování klíčových kompetencí dítěte.
- **Stravování**, při kterém má dítě v mateřské škole možnost ochutnat jídla, která nejsou v jeho rodině obvyklá, rozšířit si svůj jídelníček a vytvořit základy zdravého životního stylu. Současně se učí praktickým dovednostem při sebeobsluze, pomáhat druhým dětem a být ohleduplným. Samozřejmostí je dodržování pitného režimu během celého dne. Děti jsou vybízeny ke konzumaci tekutin, přičemž mají možnost výběru z ochuceného nápoje a čisté vody.
- **Odpočinek a hygiena**. Po dopoledních aktivitách si děti potřebují odpočinout. Tato potřeba je však individuální. Nespavé děti mají možnost výběru z klidových činností. S odpočinkem úzce souvisí hygienické návyky, které si dítě v mateřské škole upevňuje a postupně se v nich zdokonaluje.
- **Pobyt venku** nabízí dostatek volného pohybu na čerstvém vzduchu, především na zahradě mateřské školy. Zahrad a vycházky do okolí nám umožňují dlouhodobě pozorovat některé jevy, rostliny, zvířata, přírodu, sledovat proměny přírody v čase a v ročních dobách, učit se ji chránit. Můžeme pozorovat práci lidí, stroje, dopravu, učit se bezpečnému chování na cestách, poznávat své město atd.
- **Rituály** přináší dítěti pocity přijetí, příjemné naladění, jistotu, že věci mají svůj řád, možnost uplatnění i pro méně aktivní a nesmělé děti, vytváření prosociálních vzorů a vztahů, budování pocitu přináležení do skupiny aj.
- **Cvičení** podporuje pěstování zdraví. Děti mají dostatek spontánního pohybu. Formou motivovaného zdravotního cvičení vedeme děti ke správnému držení těla, vytrvalosti, tělesné zdatnosti, lokomočním dovednostem, relaxaci atd. podle zvoleného záměru.
- **Akce s rodiči**: tvořivá setkání, besídky, hrové odpoledne, výlety
- **Nepřavidelné činnosti** jsou příležitosti k činnostem, které jsou něčím výjimečné a ozvláštněné. Pořádáme týden dětské radosti, rozloučení s předškoláky, návštěva kouzelníka, využívání nabídky ekocentra atd.

Metody práce

- Při volbě metody práce budeme vycházet z cíle, kterého chceme dosáhnout; z etapy edukačního procesu; organizace práce; věku dítěte a jeho individuálních potřeb a speciálních potřeb v logopedické třídě. S ohledem na specifika předškolního věku budeme využívat tyto metody práce:
- **Metody založené na prožitku**, vycházejí z výjimečnosti prožívání předškolního dítěte, které je intenzivnější, hlubší a může být pro člověka zdrojem pozitivních vzpomínek pro celý život. Nejsilnější prožitky vznikají při aktivní činnosti. V prožitcích, které si dítě z mateřské školy odnáší, by vždy měly převažovat prožitky pozitivní, takové, které dítě ubezpečují o tom, že je přijímáno ostatními, je pro ně důležitou osobou a že svět je pro ně přátelský a vstřícný.

- **Metody založené na vzoru** vycházejí z odkázanosti dítěte na péči dospělého, který je pro ně jistotou ve světě. Tento blízký dospělý se mu stává vzorem a příkladem k tomu, jak se chovat k dalším osobám, věcem, k přírodě atd.
- **Metody založené na hře**, která je pro dítě činností přirozenou. Hra dítěti působí radost a zároveň vytváří prostor pro učení. Dětem vytváříme především dostatek času a prostoru pro volnou hru a i při hře řízené dbáme, aby přinesla dítěti onen potřebný pocit radosti, který dělá hru hrou.
- **Metody založené na pohybu**, které vycházejí z vyšší potřeby pohybu předškolního dítěte. Tyto metody napomáhají zpřesňovat pohybových dovedností, pohyb je příznivý i pro rozvoj kognitivních schopností a pro návyky vedoucí ke zdravému životnímu stylu. Tyto metody naplňujeme především dostatečným prostorem a příležitostmi pro spontánní pohyb v mateřské škole i venku.
- **Metody založené na hudebním prožitku** podporují rytmicizaci, artikulaci, intonaci, dechová cvičení, využití Orffova instrumentáře a netradiční doprovodné nástroje (láhev s vodou, mikrotenový sáček, pytlík s rýží atd.).
- **Metody založené na manipulaci a experimentu** podporují konkrétní myšlení dítěte, k jehož rozvoji potřebuje manipulovat s předměty a materiály, experimentovat a zkoumat. K experimentům je nutná aktivní činnost dítěte.
- **Metody založené na komunikaci** vedou dítě aktivně zacházet se slovy, učit se používat řeč jako nástroj komunikace, učit se ovládat verbální i neverbální komunikační techniky. Komunikace prostupuje celý pobyt dítěte v mateřské škole.
- **Metody založené na tvoření**, které je pro dítě významné jako proces – jeho výsledek je méně důležitý než činnost sama. Ke tvorbě dětí poskytujeme dostatek různorodého materiálu (přírodního materiálu – písek, kameny, šišky, mušle, kinetický písek), mozaiek, skládanek, stavebnic, a námětů výtvarných i pracovních.
- **Metody založené na fantazii a magičnu**, protože svět fantazie je pro dítě zdrojem dobrodružství a prožitku a umožňuje mu originální pohled na řešení problému.
- **Metody založené na myšlenkových operacích** vycházejí ze zvědavosti dítěte zájímavějšího se o příčiny a souvislosti dění ve světě, který ho obklopuje. K rozvíjení myšlení je potřebné evokovat minulé zkušenosti a znalosti dětí, provokovat otázkami a podněty k přemýšlení, hledat souvislosti a vést děti ke kritickému myšlení.
- **Metody směřující k naplňování konkrétních záměrů učitelky**, které umožňují učitelce tvořivě využít konkrétní postupy pro konkrétní činnosti.
- V logopedické třídě kromě výše uvedených metod budeme klást důraz na komponenty, které jsou průpravou pro speciální cvičení a to jsou cvičení: pohybová, pohybově – zvuková, pohybově – zvukově – zraková, grafomotorická a fonograforitmická. Důležité jsou individuální potřeby a práce s pravorukými a levorukými dětmi.

4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Věcné podmínky

Věcné (materiální) podmínky mateřské školy:

- Mateřská škola má 7 tříd s dostatečně velkými prostory (podlahová plocha i objem vzduchu atd. dle příslušného předpisu) a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrozličnějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- Nový dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (zrekonstruované umývárny, toalety) i vybavení pro odpočinek dětí (lůžka) jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu.
- Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku; je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy plně využíváno.
- Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení; jsou stanovena pravidla pro jejich využívání pedagogy i dětmi.
- Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče.
- Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada. Tyto prostory jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity.

4.2 Životospráva

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, dle příslušných předpisů.
- Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů.
- Je zajištěn pitný režim v průběhu celého dne - vhodná nabídka různých nápojů.
- Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly.
- Děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování - nabídka salátů, netradiční jídla.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který umožňuje činnosti v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.
- Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, činnosti jsou přizpůsobovány počasí.
- Děti mají dostatek pohybu nejen na zahradě ale i v prostorách MŠ.
- Spaní dětí je upraveno dle individuálních potřeb dětí, všechny děti odpočívají 20 - 30 min., po té jsou dětem s nižší potřebou spánku nabízeny klidové činnosti ve třídě.
- Učitelky zatěžují děti přiměřeně v rámci jejich možností, děti mají možno kdykoliv relaxovat v klidných koutcích třídy.
- Novým dětem nabízíme adaptační program dle přání rodičů.

4. 3 Psychosociální podmínky

Psychosociální podmínky jsou pro vzdělávání dětí plně vyhovující, jestliže:

- Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.
- Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci.
- Pedagogové respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřipustné.
- Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití.
- Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.
- Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací pedagoga s dětmi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové prostoje, podporování nezdravé soutěživosti dětí. Jakákoli komunikace s dítětem, kterou dítě pociťuje jako násilí, je nepřipustná.
- Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná.)
- Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval stejně jako odsudků.
- Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky).
- Pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

4. 4 Personální a pedagogické zajištění

Personální a pedagogické podmínky vzdělávání:

- Všichni pracovníci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogové, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují.
- Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel.
- Pedagogové se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně.
- Ředitelka podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně svojí osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.
- Služby pedagogů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče.
- Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).
- Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Ředitelka:	Hana Najmanová
Zástupkyně:	Libuše Pecháčková

Pavilon „A“ :

I. oddělení (Myšky)	Bc. Miluše Lorencová
II. oddělení (Sluníčka)	Helena Pavlišová
	Zina Rybková
	Jitka Chudá
III. oddělení (Pejsci)	Hana Najmanová
	Božena Fišerová
IV. oddělení (Medvídci)	Jana Faltysová
	Dagmar Kašparová

Pavilon „B“:

I. oddělení (Žabky)	Lenka Šillerová
	Veronika Slezáková, DiS.
II. oddělení (Ježecci)	Ing. Radka Najmanová, DiS.
	Kateřina Fialová, DiS.
Logopedická třída (Kočky)	Mgr. Lenka Pokorná
	Libuše Pecháčková

Školnice:	Lucie Venclová
Uklízečky:	Barbora Bohuňková
	Renata Němečková

Údržbář:	Radim Dobrovský
----------	-----------------

Školní jídelna

Vedoucí školní jídelny:	Lenka Rábová
Kuchařky:	Jitka Hamplová
	Monika Rybková
	Ivana Sejkorová

4.5 Organizace

Organizační zajištění chodu mateřské školy :

- Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby.
- Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.
- Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.
- Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.
- Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.
- Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.
- Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.
- Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.
- Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.
- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.
- Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas)
- Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Ranní blok

6,15 - 9,30	scházení a volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzdělávacího procesu individuálně, ve skupinách nebo kolektivně, využití interaktivních koutků
8,30 - 9,00	osobní hygiena, svačina dětí
9,00 - 9,30	pokračování v řízené i spontánní činnosti podle vzdělávací nabídky, vzájemně provázané a vyvážené
9,30 - 11,30	příprava na pobyt venku, pobyt venku, pohybové aktivity dětí
11,30 - 12,30	osobní hygiena, oběd, příprava na odpočinek

Odpolední blok

12,30 - 14,00	odpočinek, odpolední spánek, nespavý režim – klidové činnosti pro děti, které neusnou
14,15 - 14,30	osobní hygiena, svačina
14,30 - 16,15	volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzdělávacího programu individuálně, ve skupinách, pobyt na školní zahradě, didakticky cílené činnosti, prostor pro individuální práci s jednotlivými dětmi, interaktivní koutky

Provozní doba je od 6,15 hodin do 16,15 hodin.

Děti přicházejí do MŠ od 6,15h. do 8h., nebo kdykoliv během dne po dohodě s učitelkou.

Od 6,15h. do 9,30h. jsou volné hry dětí, plnění úkolů a cílů výchovně vzděl. programu, které pedagog dítěti nabízí, individuálně, ve skupinách, kolektivně nebo v interaktivních koutcích.

Ve speciální log. třídě probíhá každý den individuální logopedická péče během celého dne.

Pohybové aktivity se uskutečňují při spontánní hře, ranním cvičení, pobytu venku, odpoledních činnostech.

Třídy jsou vybaveny náradím a náčiním pro sportovní vyžití (žebřiny, kladina, lavičky, žíněnky, koza, švédská bedna, míče, žíněnky, švihadla, šlapadla, fotbalové branky, stolní fotbal, owerbaly, gymbaly, skákací míče, dřevěná věž – sestava, skluzavka – umělohmotná sestava).

Pobyt venku od 9,30 hod. do 11,30 hod., odpoledne od 14,45 h. do 16,15 hodin směřujeme co nejvíce na zahradu, kde je 5 pískovišť, umělý svah, průlezky, v letních měsících je možnost sprchování dětí. Délka pobytu venku je 2 hodiny dopoledne jak na zahradě, tak vycházka do města a okolí.

Odpočinek a spánek je zařazen v režimu dne od 12,30 hod. do 14 hodin. Lehátka jsou ukládána ve třídách, lůžkoviny jsou uloženy na lehátkách.

Děti, které nespí, mají klidový program, při kterém se dále rozvíjejí.

Stravování a příprava stravy je vlastní.

Svačiny se podávají od 8,15 h. dopoledne a odpoledne od 14,15 hodin. Děti si samy svačinky chystají.

Obědy se vydávají od 11,30 hodin. Časový odstup jídel jsou 3 hodiny.

O pitný režim a doplňování se starají učitelky na třídách, nápoje (čaje, džusy, sirupy) se připravují v kuchyni. Děti se samy obslouží dle potřeby, také si hrnečky po sobě opláchnou.

Ve třídách jsou hrnečky a pití k dispozici dětem celý po celý den.

Otužování dětí je při pobytu venku, v létě sprchování, plavecký výcvik v Plavecké škole v krytém bazénu v České Třebové.

Výměna prádla (ručníky – 1x za týden, nebo dle potřeby, lůžkoviny – za 21 dní, nebo dle potřeby, pyžama – 1x za týden, nebo dle potřeby). Praní prádla je dáno smluvně. Čisté prádlo se skladuje v uzamčených skříních. Špinavé prádlo se odváží do prádelny. Prádlo se převáží v omyvatelných koších.

4. 6 Spoluúčast rodičů

Spoluúčast rodičů na předškolním vzdělávání je plně vyhovující, jestliže:

- Ve vztazích mezi učiteli a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství.
- Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět, vyhovět.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projeví-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.
- Učitelé pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.
- Učitelé chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
- Informace o dětech učitelky mohou podávat průběžně podle zájmu rodičů, nebo v informativních schůzkách pro rodiče, které svolávají učitelky v konkrétních třídách.
- Každoročně je rodičům nabízen anonymní dotazník, kde mohou vyjádřit svůj názor a požadavky nebo přání.

Toto se může propojit i s hrovým odpolednem nebo dílničkami pro rodiče a děti.

4.7 Řízení mateřské školy

Řízení mateřské školy je plně vyhovující, jestliže:

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.
- Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.
- Při vedení zaměstnanců ředitelka vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.
- Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.
- Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče.
- Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.
- Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší základní školou, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

4. 8 Uspořádání tříd, kritéria pro přijetí do MŠ

Mateřská škola má celkem 7 tříd. V pavilonu „A“ jsou 4 třídy a v pavilonu „B“ jsou 3 třídy. Ve třídách I. – IV. A jsou děti věkově heterogenní, jsou zde i děti s odloženou školní docházkou.

Taktéž je tomu i ve třídě I. B. a ve třídě II. B.

V logopedické třídě v pavilonu „B“ jsou děti s odloženou školní docházkou a děti starší šesti let.

Je to speciální třída pro děti s vadami řeči.

Struktura tříd:

Pavilon A

I. A.....3 – 6 leté děti (Myšky)

II. A.....3 – 6 leté děti (Sluníčka)

III. A....3 – 6 leté děti (Pejsci)

IV. A.....3 – 6 leté děti (Medvídci)

Pavilon B

I. B.....3 - 6 leté děti (Žabky)

II. B.....3 - 6 leté děti (Ježečci)

LOGO TŘÍDA...4 – 7 leté děti (Kočky)

Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání

1. Na základě § 34, odst. 1, zák. č. 561/2004 Sb., školského zákona, se k předškolnímu vzdělávání přijímají děti zpravidla od tří do šesti let, nejdříve však pro děti od 2 let. Novela ŠZ pod č. 78/2016 Sb. S účinností od 1. 1. 2017 o povinném předškolním vzdělávání
2. Na základě § 34, odst. 4, zák. č. 561/2004 Sb., školského zákona, se k předškolnímu vzdělávání přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky přijmout z kapacitních důvodů, zajistí obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu, zařazení dítěte do jiné MŠ.

3. Přednostně bude přijato dítě s vyšším bodovým hodnocením, určeným na základě stanovených kritérií:

Kritérium		Bodové ohodnocení
Věk dítěte dosažený v době zahájení daného školního roku	5 let věku	4
	4 roky věku	3
	3 roky věku	2
	3 roky věku dosažené do konce příslušného kalendářního roku	1
Trvalý pobyt dítěte*	Trvalý pobyt v České Třebové	6
	Trvalý pobyt v obcích, které spadají do ORP** Česká Třebová bez vlastní MŠ	4
	Trvalý pobyt v obcích ORP Česká Třebová s vlastní MŠ	1
Individuální situace dítěte	Dítě se hlásí k celodennímu provozu	2
	Mateřskou školu současně navštěvuje sourozenec dítěte	2
	Dítě se specifickými vzdělávacími potřebami	2

* Upřednostnění se týká též dětí občanů Evropské unie či občanů třetích zemí, kteří mají hlášeno místo pobytu na území obce. Občané třetích zemí jsou povinni doložit oprávnění k pobytu na území České republiky ve smyslu ustanovení § 20 odst. 2 písm. d) školského zákona.

** Do ORP Česká Třebová patří obce Přívrat, Rybník, Semanín, Třebovice.

4. V případě rovnosti bodů bude posuzováno splnění kritérií v následném sestupném pořadí

- trvalý pobyt v České Třebové,
- 5 let věku dítěte,
- dítě se specifickými vzdělávacími potřebami,
- mateřskou školu současně navštěvuje sourozenec dítěte, a pokud zapisované dítě dosáhne do 31.12. příslušného roku 3 let věku,
- dítě se hlásí k celodennímu provozu.

Pokud i po posouzení výše uvedených kritérií bude mezi žadateli rovnost, upřednostní se dítě dříve narozené.

Na přijetí dítěte není právní nárok, orgánem příslušným rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí je ředitelka školy.

4.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP a IVP (vyhláška 27/2016 Sb.)

Metody výuky:

- metody práce k osvojování učiva (myšlení, pozornost, paměť)
- respektování dítěte a jeho specifika
- metody k rozvoji vnímání (práce s textem a obrazem)
- metody k upevnění zapamatování, osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování
- upevňování pracovních návyků
- individuální potřeby dítěte
- respektování pracovního tempa dítěte, odlišné časové limity pro plnění úkolů
- zadávání domácích úkolů
- zohlednění dítěte, které přichází z jiného sociálního prostředí
- doporučení ŠPZ s rozlišením podpůrného opatření druhého až pátého stupně
- přítomnost asistenta pedagoga – adekvátně k potřebám dítěte podle stupně přiznaného podpůrného opatření

Organizace výuky:

- průběh vzdělávání během dne – střídání forem
- volnočasové aktivity v MŠ
- rozvoj zájmů dítěte
- nabídky exkurzí, kulturních představení
- spolupráce s SPC a PPP Ústí nad Orlicí

Hodnocení:

- formy hodnocení
- kritéria pro hodnocení v závislosti na charakteru problému dítěte
- posílení motivace pro vzdělávání dítěte
- přímá podpora dítěte ve vzdělávání učitelem nebo jiným pedagogickým pracovníkem
- etapa plánu pedagogické podpory ve spolupráci s rodiči a v součinnosti s poradenskými pracovníky školy (Libuše Pecháčková a Lenka Pokorná)
- metodická a konzultační podpora pedagogickým pracovníkům, rodičům ze strany poradenského pracovníka školy
- pověřená osoba koordinací PLPP je paní učitelka Libuše Pecháčková z logopedické třídy

Plán pedagogické podpory viz Příloha.

Pravidla a průběhu tvorby, realizace a vyhodnocování IVP viz Příloha.

Mateřská škola disponuje Logopedickou třídou zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona.

4.10 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

K nadaným dětem přistupujeme individuálně ve vzdělávání a rozvoji. Nabízíme jim pestré činnosti a využíváme metod individuálně vzdělávacích činností.

Využíváme didaktické prvky, které odpovídají individualitě dítěte (úkoly a činnosti jsou pro děti složitější).

Zapojujeme je do vlastních aktivit.

Posilujeme jejich sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti.

Obohacování učiva nad rámec ŠVP pro nadané a mimořádně nadané děti.

Respektování míry nadání dítěte a jeho specifika.

4.11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- Zajištění potřeb pro děti dvou až tříleté. A to je pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, pocitů bezpečí, podnětné prostředí a činnosti, individuální péče a srozumitelná pravidla.
- Naše MŠ je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodné pro dvouleté děti.
- Ve věkové heterogenní třídě je zajištěna bezpečnost (znepřístupnění ohrožujících předmětů).
- Dostatečné zázemí pro zajištění hygieny dítěte, zajištění vyhovujícího režimu dne, který respektuje potřebu dne (dostatek času na realizaci činností, stravování, odpočinek).
- Respektování individuálních potřeb pro adaptaci dítěte.
- Laskavý a důsledný přístup. Vše v oboustranné spolupráci s rodinou.

4. 12 Akce a aktivity plánované pro školní rok

Akce

Divadelní představení v MŠ

Divadelní představení v KC

Adventní zpívání

Mikuláš

Vánoční besídka

Rozloučení s předškoláky

Návštěva ZŠ

Společné zvyky, oslava narozenin dětí

Propagace práce MŠ (ČTZ, školní knihovna, sborovna)

Spolupráce s Městskou knihovnou, EKO centrum

Týden dětské radosti

Týden sportu v Č. Třebové

Spolupráce s MŠ Lanškroun Vančurova

Spolupráce s PPP a SPC Kamínkem v Ústí nad Orlicí

Sportovní hry

Zimní radovánky (závody na kluzáčcích)

Fotbalová školka, kronika MŠ

www. stránky MŠ Habrmanova

Fotodokumentace

4.13 Školní řád mateřské školy

I. Základní ustanovení

1. Řád Mateřské školy Česká Třebová, Habrmanova (dále jen MŠ) upravuje organizaci, provoz, řízení, partnerské vztahy a zejména práva a povinnosti všech zainteresovaných (dětí, rodičů, zaměstnanců, partnerských organizací) s přihlédnutím k místním podmínkám.
2. Řád MŠ vychází z platných právních předpisů a jejich pozdějších změn, zejména ze:
 - Novelo Školského Zákona 561/2004 Sb. vydanou pod číslem 178/2016 Sb. o předškolním, základním, středním a dalším vzdělávání s účinností od 1. 1. 2017(povinné předškolní vzdělávání).
 - Vyhlášky 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání, vyhláškou č. 16/2005 Sb. o organizaci školního roku, vyhláška 27/2016 Sb.
 - Školský zákon – Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních.
 - GDPR
 - COVID – 19 (distanční výuka pro předškoláky)

II. Podrobnosti k výkonu práv a povinností všech zúčastněných

1. Práva a povinnosti obecně:

Práva (všeobecně vychází z Listiny práv a svobod a Úmluvě o právech dítěte):

- volný přístup do MŠ i tříd,
- mít vlastní názor,
- být vyslechnut,
- být respektován,
- vyjadřovat se ke vzdělávací práci s přihlédnutím k požadavkům Projektu „Čtvero ročních období skřítky Habrmánka“ a k právům dítěte.

Povinnosti:

- respektovat Projekt „Čtvero ročních období skřítky Habrmánka“ a RVP pro předškolní vzdělávání, pokud je v souladu s právy dítěte.

2. Děti

a) Práva dětí vychází z Úmluvy o právech dítěte, zejména z článků:

- 13. Dítě má právo na svobodu projevu.
- 19. Dítě má právo na ochranu před násilím a zanedbáváním.
- 23. Postižené děti mají právo na řádný život v podmínkách zabezpečujících důstojnost, podporujících sebedůvěru a umožňujících aktivní účast dítěte ve společnosti.
- 27. Dítě má právo na životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj.
- 28. Dítě má právo na rovný přístup ke vzdělání.
- 29. Dítě má právo na plný rozvoj osobnosti.
- 31. Dítě má právo na svobodnou hru.

b) Mezi další práva dětí patří:

- Kdykoliv se napít.
 - Jít kdykoliv na toaletu.
 - Jíst pouze to a tolik, kolik chtějí.
 - Být vždy vyslechnuté.
 - Zvolit si hru nebo činnost z možné nabídky podle svého přání.
 - Aby jim dospělý pomohl, když potřebují.
 - Kdykoliv si během dne odpočinout.
 - Jít navštívit kamarády z jiných tříd nebo si jít do těchto tříd pohrát.
 - Být oslovovány tak, jak jsou zvyklé z domova, nebo jak chtějí.
 - Dokončit hru.
- c) K povinnostem dětí patří chovat se podle pravidel, která si stanoví na začátku školního roku, a to:
- Hrát si tak a podle toho, který „koutek“ si zvolí (pro každou činnost mají děti ve třídách specifická místa, tzv. hrací kouty).
 - Po skončení činnosti uklidit prostor či hračku na své místo.
 - Samostatně používat WC (starší děti)
 - Být samostatné při hygieně (mytí rukou, čištění zubů, použití kapesníků).
 - Upevňovat si společenské návyky (pozdravit, poděkovat, požádat o pomoc).
 - Říci učitelce, když chtějí opustit třídu.
 - Dodržovat bezpečnostní pravidla zejména při využívání tělovýchovného nářadí a herních prvků na školní zahradě (neběhat mezi stolky, neházet s míči ve třídě, bez dozoru dospělého nedělat kotouly, ze žebřin skákat pouze z určené výšky a pouze na žíněnku....)
 - Mluvit přiměřeně hlasitě a neskákat do řeči.
 - Neničit práci druhých a ni majetek MŠ.
 - Chovat se k ostatním dětem tak, aby jim neublížily (v opačném případě se omluvit).
 - Konflikty se snažit řešit ústní domluvou (starší děti).

3. Zaměstnanci:

- a) Kompetence pracovníků jsou vymezeny v Pracovních náplních
- b) Práva všech pracovníků:
- na 0,5 h přestávky v práci nejpozději po odpracování 6 hodin
 - odmítnout požadavky rodičů na přístup k dětem, pokud by byl v rozporu s Úmluvou o právech dítěte
 - vyjadřovat se a navrhopvat změny v provozu MŠ a vzdělávací práci
 - možnost zapůjčení inventáře (zejména odborné literatury) se souhlasem ředitelky MŠ
- c) Povinnosti všech pracovníků:
- plnit příkazy ředitelky MŠ a její zástupkyně a přímo nadřízených pracovníků
 - dodržovat pracovní kázeň
 - plně využívat pracovní dobu, svůj příchod a odchod zapisovat do listů docházek o pracovní době, každý měsíc odevzdat ředitelce, vést evidenci své pracovní náplně a přesčasové práce
 - dodržovat předpisy bezpečnosti práce a ochrany zdraví a protipožární předpisy
 - ohlašovat ředitelce MŠ neprodleně všechny změny v osobních poměrech a jiné údaje mající význam pro nemocenské pojištění a daň ze mzdy
 - chránit majetek MŠ, řádně hospodařit s prostředky svěřenými organizací a řádně zacházet s inventářem MŠ

- telefon MŠ používat pouze ke služebním účelům, pouze v naléhavém případě k soukromým účelům
- uchovávat služební tajemství
- respektovat práva dětí i rodičů
- dodržovat pravidla:
 - umět naslouchat
 - projevit a pojmenovat city
 - přistupovat ke každému dítěti jednotlivě
 - hodnotit činy nikoliv osobnost
 - povzbuzovat a motivovat
 - být důsledná
 - chovat se asertivně (zejména při řešení problémů)
 - být pravdomluvná
 - mít smysl pro humor
 - vyzařovat přátelství a lásku
 - být pružná

Ředitelka:

- řídí a kontroluje veškerou činnost MŠ, odpovídá za pedagogické i hospodářské výsledky MŠ
- rozhoduje o vzniku, změně a ukončení pracovního poměru
- určuje svoje zástupce, stanoví pravomoci a odpovědnosti jednotlivých pracovníků MŠ
- stanovuje pracovní náplně a pracovní dobu
- usměrňuje koncepci výchovy a vzdělávání v MŠ
- odpovídá za vedení dokumentace v MŠ
- pečuje o odborný růst a pracovní podmínky všech pracovníků MŠ
- zajišťuje opravy v MŠ (drobné ve spolupráci se školnicí, údržbářem; větší se zřizovatelem, který určuje i výši úplaty – viz směrnice o úplatě)

Zástupce ředitelky:

- je jmenován(a) ředitelkou MŠ
- zastupuje ředitelku v plném rozsahu v době její nepřítomnosti

Pedagogické pracovnice:

- jejich práce vychází z pracovní náplně, zákoníku práce a dále Projektu ŠVP MŠ, závěrů pedagogických porad
- dodržují školskou legislativu, zejména zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a dalším vzdělávání a vyhlášku 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání
- odpovídají za úroveň výchovně vzdělávací práce jak ve třídě její svěřené, tak MŠ jako celku
- jsou osobně zodpovědné za ochranu a bezpečnost dětí v době, kdy s nimi pracují až do doby, kdy je předají jiné pracovníci MŠ, rodičům, nebo jejich zástupcům (v případě zástupců rodičů, bude dítě předáno na základě písemného zmocnění s podpisem rodiče)

Provozní pracovnice:

- jejich povinnosti vyplývají z pracovních náplní a provozního řádu MŠ
- uklízečka je přímo podřízená školnici

Pracovnice školní kuchyně:

- podléhají vedoucí školní kuchyně, která je přímo podřízená ředitelce MŠ
- pracují podle pracovních náplní
- řídí se vyhláškou č. 48/1993 Sb. o školním stravování

4. Rodiče:

a) Práva rodičů:

- být informováni o záměrech a koncepci MŠ
- vstupovat do tříd a pohrát si se svým dítětem
- informovat se o chování dítěte v MŠ
- zasahovat do koncepce a výchovně vzdělávacích plánů MŠ v souladu s Úmluvou o právech dítěte a projektu ŠVP MŠ
- účastnit se akcí MŠ
- půjčovat si knihy a odbornou literaturu ze školní knihovny
- kriticky se vyjadřovat k veškeré práci MŠ a to i anonymně na naše webové stránky: www.mshabrmanova.cz
- promluvit kdykoliv s učitelkou přímo ve třídě (pokud je to naléhavé) nebo si domluvit schůzku
- na informace a poradenskou pomoc školy v záležitostech týkajících se vzdělání

b) Povinnosti rodičů:

- jsou vymezeny zákonem č. 91/1998 Sb. o rodině a § 865 a následně zákon 89/2012 Sb. OZ ve znění pozdějších předpisů, novelou školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) vydanou pod číslem 178/2016 Sb. S účinností od 1. 1. 2017 – povinné předškolní vzdělávání.
- respektovat tento Řád a další dokumenty týkající se výchovně vzdělávací práce MŠ
- umožnit dětem volný a bezpečný pohyb nejen ve třídě, ale zejména venku vhodným oblečením a obutím
- v létě děti vybavit na pobyt venku vhodnou pokrývkou hlavy, slunečními brýlemi, popř. opalovacím krémem s ochranným faktorem
- upozornit učitelku na všechny aspekty týkající se momentálního psychického a fyzického stavu dítěte (např. rozvod manželství, změna bydliště, nevolnost atd.)
- v případě infekčního onemocnění dítěte v rodině je třeba nahlásit z důvodu prevence, je nutné potvrzení od lékaře
- potvrzení od lékaře je nutné také pokud příznaky onemocnění přetrvávají
- informovat a spolupracovat s učitelkou tak, aby byla zajištěna péče a rozvoj dítěte opravdu v součinnosti s rodinou, seznamovat se s nástěnkami
- omluvit dítě v době jeho nepřítomnosti buď telefonicky, nebo písemně – zejména při dlouhodobější nepřítomnosti

III. Provoz a vnitřní režim školy

1. Údaje o škole

- Mateřská škola byla převedena zřizovateli městu Česká Třebová k 1. 1. 2002 .
- MŠ je právním subjektem.
- Statutárním zástupcem je ředitelka, která jmenuje svoji statutární zástupkyni.
- MŠ zajišťuje všestrannou péči o děti předškolního věku a opírá se vlastní Školní vzdělávací program.
- MŠ je doplňkem rodinné výchovy dítěte předškolního věku.
- Součástí MŠ je kuchyně.
- Limit pedagogických pracovníků je každoročně součástí rozpočtu mzdových prostředků a jeho výše souvisí s počtem přijatých dětí v každém jednotlivém školním roce.
- Provoz MŠ je stanoven ve Školním vzdělávacím programu, je závislý na potřebách rodin a podmínkách MŠ (6,15 – 16,15 hodin).
- V době provozu mohou do budovy a na zahradu vstupovat zákonní zástupci dětí. Po 16 hodině je celý objekt uzamčen s výjimkou pedagogických rad, provozních porad a akcí s rodiči. Vstup do objektu mimo provozní dobu je možný pouze po domluvě s ředitelkou MŠ.
- Organizace dne v jednotlivých třídách jsou vyvěšeny v šatnách dětí.

2. Oblečení dětí

- Rodiče vodí děti do MŠ čisté, vhodně oblečené.
- Všechny věci musí být zřetelně podepsány.
- Za nepodepsané či za věci, které nejsou uloženy na místě k tomu určeném, MŠ neručí.

3. Scházení a rozcházení dětí

- Rodiče přivádějí děti do MŠ do 8.15 hod.
- Po předchozí dohodě lze děti přivádět kdykoliv dle potřeby rodiny, ale musí být předem přihlášeny na stravování a domluveny ve třídě s paní učitelkou.
- Nepřítomnost dítěte je nutné omluvit nejpozději do 12.00 hod předcházejícího dne, jinak se započítává stravné.
- Doporučená doba při vyzvedávání dětí: odchod dětí po obědě je od 12.00 hod, odpoledne od 14.30 do 16.15 hod. A po dohodě s učitelkou je možné si dítě vyzvednout i v jiném čase dle potřeby rodičů.
- Onemocní-li dítě nebo do MŠ nedochází z jakýchkoli důvodů, rodiče informují neprodleně učitelku.

4. Stravování

- Dítě přítomné v MŠ v době podávání jídla se stravuje v MŠ vždy.
- Individuální požadavky, které nejsou v rozporu s obecně platnými právními předpisy si mohou rodiče dohodnout přímo s vedoucí školní jídelny.
- Přihlašovat nebo odhlašovat dítě ze stravy je možno nejpozději do 12.00 hod předcházejícího dne telefonicky. Odhlásit dítě je možné každé pondělí a po svátcích do 7.00 hod.
- Neodhlášenou stravu je rodič povinen zaplatit v plné výši.

- Rodiče dětí mají povinnost platit stravné a školné v termínech určeným MŠ.
- Při náhlém onemocnění dítěte si mohou rodiče první den nemoci zaplacené jídlo vyzvednout do jednorázových nádob v době od 10,45 hod. do 11,15 hodin.
- Stravné se platí vždy začátkem měsíce. Data jsou vyvěšena na nástěnkách a také na webových stránkách.

Školní řád upravuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

IV. Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí

Do MŠ chodí děti pouze zdravé. Dítě se do MŠ nepřijímá s léky nebo nedoléčené, výjimkou jsou alergie a astma. V tomto případě je nutné přinést lékařskou zprávu o zdravotním stavu dítěte i s případnou nutností podávání léku. Vyskytne-li se v rodině nebo v nejbližším okolí infekční onemocnění, ohlásí to zákonný zástupce učitelce nebo ředitelce školy. Po nemoci infekčního charakteru vyplní rodiče prohlášení o bezinfekčnosti. Dítě, které vykazuje známky akutního onemocnění (horečka, zvracení, průjem) musí být v co nejkratší době předáno zákonnému zástupci.

Na začátku roku rodiče na formuláři oznámí své telefonní číslo do zaměstnání nebo mobilního telefonu nebo udají osobu, na kterou se může učitelka obrátit v případě náhlého onemocnění dítěte v průběhu provozu. Také předají své písemné potvrzení, že je dítě zdravé.

Rodič předává a vyzvedává své dítě osobně u paní učitelky ve třídě nebo na školní zahradě. Za bezpečnost dětí v MŠ odpovídají pedagogické pracovníce od doby převzetí od jejich zákonného zástupce do doby předání dětí jejich zákonnému zástupci, popř. pověřené osobě (§ 5 odst. 1 vyhláška 14/2005 Sb.)

Zákonní zástupci mohou pověřit vyzvedáváním dítěte z MŠ jinou osobu, případně nezletilé dítě a to písemně, na formuláři „Pověření“. Žádné osobní, telefonické či písemné vzkazy neopravňují učitelku k vydání dítěte. Pokud si zákonný zástupce, či pověřená osoba dítě do 16 hodin nevyzvedne, je povinností učitelky kontaktovat sociální odbor, popř. Městskou policii.

Děti s majetkem školy zacházejí ohleduplně.

Zásadou bezpečnosti při práci s dětmi při vzdělávání je dodržování pravidel pedagogickými pracovníky, které pro tuto oblast stanoví platná školská a pracovně právní legislativa.

Při specifických činnostech, které vyžadují zvýšený dohled na bezpečnost dětí, dodržují pedagogičtí pracovníci tyto zásady – přesuny dětí při pobytu mimo území MŠ ve dvojstupech a ve skupině, doprovázené dvěma pedagogy (jeden na začátku a druhý na konci, skupina používá především chodníků, nebo levé krajnice vozovky). Přecházení vozovky je po přechodech pro chodce, nebo dovoluje-li to dopravní provoz a pedagogický doprovod je přesvědčen o bezpečnosti přechodu skupiny. Při pohybu na pozemních komunikacích používají děti zviditelňující vesty (první a poslední dvojice dětí). Při přecházení vozovky používají pedagogové zastavovací terče.

Při pobytu dětí na zahradě před pobytem odstraní všechny nebezpečné věci a překážky (sklo, hřebíky, plechovky, ostré velké kameny apod.) Školnice kontroluje denně zahradu. Pedagogové dbají, aby děti neopustily vymezené prostranství.

Při sportovních činnostech ve třídách, nebo ve venkovních prostorách pedagogičtí pracovníci kontrolují funkčnost a bezpečnost náradí a náčiní. Při rozvíjení zručnosti, kdy je nezbytné použití nástrojů, které by děti mohly zranit, jako jsou nůžky, nože, kladívko pracují děti výhradně pod dozorem pedagoga.

VI. Ochrana před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

Prvkem ochrany je i výchovně vzdělávací působení na děti předškolního věku zaměřené na zdravý způsob života. Seznamování s nebezpečím závislosti (např. alkoholismu, kouření, drogy). Virtuální závislost na PC, televizi videu. Závislost na patologickém hráčství (gamblerství), vandalismu, kriminality a jiných forem násilného chování.

V rámci prevence před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí provádí pedagogičtí pracovníci mateřské školy pozorování, průzkum a vyhodnocování vztahů mezi dětmi ve třídních kolektivech s cílem řešit případné deformující vztahy mezi dětmi již v jejich počátcích, a to ve spolupráci s rodiči případně za pomoci školských poradenských zařízení.

Důležitým prvkem prevence v této oblasti je i vytvoření příznivého sociálního klimatu mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a pedagogickými pracovníky a mezi pedagogickými pracovníky a zákonnými zástupci dětí.

CELÝ KOLEKTIV BYL SEZNÁMEN S NOVÝM NAŘÍZENÍM EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EU 2016/679 O OCHRANĚ OSOBNÍCH DAT (GDPR) S ÚČINNOSTÍ OD 25. 5. 2018. VŠICHNI ZAMĚSTNANCI SI NOVOU SMĚRNICI PŘEČETLI A PODEPSALI.

V. Závěrečná ustanovení

1. Všichni zainteresovaní mají při pobytu v MŠ práva a povinnosti vytyčené tímto Řádem. Zejména rodiče a zaměstnanci MŠ by měli stanovená práva a povinnosti důsledně dodržovat a pomoci tak dětem, aby vyrůstaly v prostředí plném pohody a porozumění, ale s jasně stanovenými pravidly soužití.
2. Tento školní řád byl schválen na pedagogické a provozní poradě zaměstnanců školy konané dne 25. 8. 2020.
3. ŠŘ nabývá platnosti 1. 9. 2020.

Kolektiv mateřské školy
Hana Najmanová, ředitelka

4.14 BEZPEČNOST DĚTÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Poučení dětí o bezpečném chování v MŠ Česká Třebová, Habrmanova

Učitelky přiměřenou formou **poučí** děti bezpečnému chování v prostředí mateřské školy a při dalších aktivitách mimo areál mateřské školy a **vysvětlí** jim možná rizika. Učitelky důsledně dbají na dodržování pravidel bezpečného chování, stanovených v organizačních normách školy.

POUČENÍ O BEZPEČNOSTI JSOU PRŮBĚŽNĚ OPAKOVÁNA A ZAZNAMENÁVÁNA DO PŘEHLEDŮ VÝCHOVNÉ PRÁCE.

Hry a činnosti ve třídě:

riziko: poučení:

- nebezpečí úrazu elektrickým proudem nesahat na zásuvky(chrániče)
- pád z výšky nevylézat na okna, stolky, skříňky
- náraz na překážku, srážka s jiným dítětem běhat přiměřeně, orientace – prostor
- polknutí cizího předmětu nedávat hračky do úst
- vzájemné poranění dětí přiměřená reakce na konflikty
- uklouznutí neběhat v umývárně a na WC

Hry a činnosti na školní zahradě:

riziko: poučení:

- vzájemné poranění dětí při hrách NE klacky, kameny
- infekční onemocnění neolizovat si ruce
- pád z výšky přiměřené chování na průlezkách

Koupání v bazénu:

riziko: poučení:

- uklouznutí neběhat po mokré okraji
- tonutí nestrkat pod vodu druhé děti

Sáňkování, bobování na školní zahradě:

riziko: poučení:

- náraz do druhého dítěte organizované sjíždění z kopce

Vycházka:

riziko: poučení:

- dopravní nehoda organizovaná chůze v útvaru
- zabloudění sledovat učitelku, neodbíhat, znát své jméno, mateřskou školu

Výlet:

Bezpečnostní opatření pro školní výlety jsou vždy určena pokynem ředitelky školy podle konkrétního místa výletu.

Škola v přírodě:

Bezpečnostní opatření pro školu v přírodě jsou vždy určena pokynem ředitelky školy podle konkrétního místa pobytu.

Bezpečnostní opatření při pobytu dětí v MŠ Česká Třebová, Habrmanova

Vyhláška č.14/2005 Sb., ve znění vyhl. 43/2006 Sb., o předškolním vzdělávání, § 5:

Učitelka zodpovídá za bezpečnost dětí v mateřské škole od doby jejich převzetí od zákonného zástupce až do doby jejich předání zákonným zástupcům nebo pověřené osobě. Dítě lze předat pověřené osobě pouze na základě písemného pověření.

POBYT DĚTÍ V UZAVŘENÝCH PROSTORÁCH MŠ ČESKÁ TŘEBOVÁ, HABRMANOVA

- učitelka má neustále přehled o všech dětech, za které zodpovídá, průběžně kontroluje jejich počet,
- učitelka průběžně kontroluje všechny prostory, ve kterých se děti pohybují (třída, herna, sociální zařízení, šatna),
- učitelka neponechává děti ve výše uvedených prostorách bez dozoru,
- při přesunech dětí na zájmové a jiné aktivity děti vždy doprovází učitelka nebo pověřená osoba.

Pobyt venku je realizován

1. pobytem na školní zahradě
2. vycházkami
3. turistickými výlety

ad 1)

- při pobytu na školní zahradě používá každá třída svoje pískoviště, v dopoledních i odpoledních hodinách,
- učitelka věnuje trvale pozornost dětem,
- učitelky z různých tříd nejsou při zajišťování dozoru na zahradě na společném místě,
- učitelka má v každém okamžiku přehled o všech dětech, průběžně kontroluje počet dětí, při velkém rozptýlu dětí zajistí učitelky bezpečnost dětí ze dvou různých míst,
- učitelka zajišťuje bezpečnost dětí při hrách na zahradním nářadí,
- koupání dětí v bazénu v letním období je vždy organizováno učitelkou,
- v době mimo koupání se děti nesmí pohybovat v bezprostřední blízkosti bazénu, a to ani tehdy, není-li napuštěn.

ad 2)

- Učitelky mají trvale povoleny vycházky s dětmi po území města. Vycházky a turistické výlety mimo toto území podléhají písemnému schválení ředitelkou školy.

- Na vycházky a výlety mimo území MŠ chodí zpravidla se skupinou dětí dvě učitelky, přičemž počet na jednu učitelku nepřesahuje 20 dětí.
- Ve třídě, kde jsou zařazeny postižené děti, chodí na vycházky mimo území MŠ vždy učitelka a pedagogický asistent. Pokud je počet dětí vyšší než 12, chodí na vycházky vždy dvě učitelky a pedagogický asistent.
- Při vycházce chodí vždy jedna učitelka na začátku zástupu a druhá učitelka na konci zástupu. Při vycházce s jednou učitelkou (max. 20 dětí) učitelka průběžně kontroluje celý zástup dětí.
- Při přecházení vozovky má přednost přechod před světelnou signalizací, dále označený přechod pro chodce. Na neoznačených místech lze přecházet pouze výjimečně, a to v případě, že v přiměřené blízkosti není označený přechod pro chodce.
- Při přecházení po označeném přechodu a na neoznačeném místě používá učitelka dopravní terčík.
- Při volném pohybu dětí na vhodném místě učitelka kontroluje prostor z hlediska bezpečnosti a trvale předchází možnosti úrazu dětí.
- Při pobytu dětí mimo areál MŠ učitelka průběžně kontroluje počet dětí a má o dětech stálý přehled.
- Při příchodu dětí z pobytu venku neponechává děti bez dozoru v šatně. Je přítomna v šatně do odchodu posledního dítěte ve třídě.
- Ředitelka MŠ může výjimečně zvýšit počty dětí na jednu učitelku v běžné třídě o 8 dětí a ve speciální třídě o 11 dětí (Vyhláška 14/2005 Sb.)

Odchod dětí z MŠ

- Učitelka předává dítě vždy osobně rodičům nebo pověřené osobě.
- Nezletilí sourozenci a pověřené osoby jsou vždy uvedeny na písemném formuláři, který vyplní rodiče dítěte.
- Při spojování dětí v odpoledních hodinách předává třídní učitelka svěřené děti koncové službě s písemným seznamem se jmény dětí, které přecházejí na koncovou třídu.
- Před odchodem ze třídy nebo zahrady na konci pracovní doby učitelka vždy zkontroluje všechny prostory, ve kterých se děti pohybovaly a ujistí se o odchodu dětí, za které zodpovídá.

5 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

(učivo uspořádané do ucelených celků)

Součástí ŠVP je učivo, které je uspořádáno do ucelených částí. Tyto součásti mají podobu integrovaných bloků, jsou to tématické celky, které ucelují učivo. Zde jsou uvedeny nabídky k činnostem a očekávaným výstupům. Tyto bloky – vzdělávací cíle, umožňují nabízet dětem různorodé činnosti a příležitosti.

ŠVP je složen ze čtyřech integrovaných bloků: Jaro, Léto Podzim, Zima, což jsou celky, které jsou dále rozpracovány do témat, které jsou pro třídní bloky doporučené, každý pedagog si může dle konkrétních potřeb a situací vybírat. Bloků je více, není povinností v jednotlivých třídách všechny realizovat. Časový plán bloků je orientační, volný, přizpůsobitelný.

Systém vzdělávacích cílů je rozpracován v RVP (Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), jsou zde stanoveny záměry a dosažené výstupy. Klíčové kompetence jsou soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnosti a občanské

ŠVP Mateřské školy Habrmanova je pojetí a zpracování formální vzdělávací nabídky:

- Respektujeme věk dětí, materiální zázemí školy
- Podoba integrovaných bloků je přiměřeného rozsahu
- Zaměření bloků je dostatečně široké a poskytuje dostatek zajímavých podnětů k činnostem
- Obsah bloků vychází z přirozeného kontextu života předškolních dětí, je dětem srozumitelný, užitečný a prakticky využitelný
- Z charakteristiky bloků je zřejmé, jak s nimi budeme dále pracovat, jaké máme cíle, jakým směrem je možno blok rozvíjet
- Bloky jsou postaveny jako dostatečně otevřené a jsou zpracovány jen do té míry, aby následnou práci pedagoga usměrňovaly, ale zbytečně jej nesvazovaly a neomezovaly ani děti

ŠVP ponechává dostatek prostoru dětem i pedagogům. ŠVP umožňuje, aby pedagogové v jednotlivých třídách mohli pracovat samostatně a tvořivě, s ohledem na konkrétní charakteristiku třídy, seberealizovat se, uskutečňovat svoje nápady, uplatnit svou odbornost i praktické dovednosti a využívat poznatky z dokumentu RVP pro předškolní vzdělávání.

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

- 1. Dítě a jeho tělo**
- 2. Dítě a jeho psychika**
- 3. Dítě a ten druhý**
- 4. Dítě a společnost**
- 5. Dítě a svět**

Oblasti se prolínají v integrovaných blocích – Čtvero ročních období skřítky Habrmánka

5.1 INTEGROVANÝ BLOK PODZIM SKŘÍTKA HABRMÁNKA

Charakteristika integrovaného bloku

V tomto bloku děti poznávají kamarády ve třídě, učitelky, zaměstnance a prostředí MŠ, okolí MŠ. Získávají povědomí o svojí rodině a svém zdraví. Seznamují se s pravidly soužití, společenského chování, tradicemi, denním režimem v MŠ. Osvojují si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností. Hrají si s přírodninami. Jsou seznamováni s charakteristickými znaky podzimu, počasím i podzimními radovánkami. Poznávají ovoce, zeleninu, lesní plody či polní plodiny, volně žijící zvířata.

Téma – Prázdniny končí – moje mateřská škola

Vzpomínáme na prázdniny
Hurá do školky
Já a moji kamarádi
Kdo se mnou bydlí
Poznáváme mateřskou školu a její okolí
Vzpomínáme na léto
Vše nové kolem nás
Nejsem na zemi sám
Moje rodina, moje bydliště
Já a moje tělo
Když Alenka stůně
Žiju v ČR (hlavní město, prezident, atp.)

Téma – Kouzlo podzimu

Podzim v zahradě – ovoce, zelenina
Čas jablíčkové vůně
Co jíme, co roste
Barvy podzimu
Podzim na poli
Podzim v lese
Vnímám přírodu všemi smysly
Sbíráme plody podzimu
Promlouváme se stromy
Vyrábíme z přírodních materiálů
Vyletěl si pyšný drak

Klíčové kompetence

k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

k řešení problému:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně

komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším

činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

Očekávané výstupy

Zachovávat správné držení těla

Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla

Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru

Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky

Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy

Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)*
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)*
- *být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě*
- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus*
- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)*
- *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
- *vést stopu tužky při kresbě, apod.*
- *pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textílem, modelovací hmotou)*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)*

- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*
- *vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)*
- *bránit se projevům násilí*

Rizika

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí, apod.)
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění)
- rozvoj komunikativních dovedností při seznamování dětí v rámci celé školky (Habrmánek se seznamuje)
- rozvoj a užívání všech smyslů

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy
- komentování zážitků a aktivit
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek, encyklopedií

Očekávané výstupy

Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat

Domluvit se slovy

Porozumět slyšenému

Sledovat a vyprávět příběh, pohádku s podzimním námětem.

Konkretizované výstupy

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
- *dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)*
- *dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)*
- *sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat*
- *předat vzkaz*
- *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
- *poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu*
- *poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)*

Rizika

- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- omezený přístup ke knížkám

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Poznávací schopnosti

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj tvořivosti s využitím přírodního materiálu (listí, plody, kameny, mušle, písek, kůra apod.)
- posilování přirozených poznávacích citů

Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte (park Javorka, Záměstí, Muzeum, terminál a jiných objektů v České Třebové) rozhovor o výsledku pozorování
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

Očekávané výstupy

Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Záměrně se soustředit a udržet pozornost

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci

Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy

Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat

Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně

Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat

zkušeností k učení

Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

Prožívat radost ze zvládnutého a poznání

Konkretizované výstupy

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- správně reagovat na světelné a akustické signály

- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i události – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)

- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý - krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích

- *verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)*
- *přicházet s vlastními nápady*
- *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat*
- *nechat se získat pro záměrné učení*
- *odlišit hru od systematické povinnosti*
- *zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí) – dle možností*

Rizika

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti), adaptace v nové třídě
- rozvoj schopnosti sebeovládání

Vzdělávací nabídka

- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte

Očekávané výstupy

Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

Uvědomovat si svoje možnosti a limity

Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení

Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování

Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním

Zachytit a vyjádřit své prožitky

Konkretizované výstupy

- *přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- *respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých*
- *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je*
- *umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)*
- *snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor*
- *umět kooperovat, dohodnout se s ostatními*
- *přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)nebát se požádat o pomoc, radu*
- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítnat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*
- *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*
- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*
- *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit*
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*

Rizika

- nedostatek empatie (vcítění, porozumění), neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte

Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- posilování prosociálního (činy vykonané ve prospěch druhého) chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- aktivity podporující sbližování dětí

Očekávané výstupy

Navazovat kontakty s dospělým

Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

Spolupracovat s ostatními

Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Respektovat potřeby jiného dítěte

Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

Konkretizované výstupy

- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)*
- *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.*
- *rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání*
- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
- *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení*
- *využívat neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)*
- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*

- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starší)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

Rizika

- nedostatek empatie (vcítění, porozumění), neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem

Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění (Jabkancová pouť, divadelní představení ve školce, spolupráce s Eko-centrem Studánka)

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

Očekávané výstupy

Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat

Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat

Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky

Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik

Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*
- *rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*
- *pochopit funkci rodiny a jejich členů*
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
- *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*

- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

Rizika

- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině

Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s místem a prostředím v České Třebové a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o České Třebové a okolí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace ve městě
- sledování událostí v obci a účast na nahodilých akcích, které jsou pro dítě zajímavé (výstavy, trhy, Kulturním centru, DDM)
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit, využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí (Srnov, Kozlov, Přívrat, Lhotka atd.) sledování rozmanitostí a změn v přírodě

Očekávané výstupy

Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí

Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Všímat si změn a dění v nejbližším okolí

Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat

Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované výstupy

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

Rizika

- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)

5.2 INTEGROVANÝ BLOK ZIMA SKŘÍTKA HABRMÁNKA

Charakteristika integrovaného bloku

Děti jsou seznamovány s adventními tradicemi (Mikuláš, Adventní zpívání, Barborka, Vánoce, Tři králové,...). Připravují se mikulášské nebo vánoční besídky a karneval. Seznamují se s prostředím základní školy – připravují se na zápis. Pečují o ptáčky, lesní zvěř, poznávají charakteristické znaky zimy, zkoumají vlastnosti sněhu a ledu, užívají si zimních radovánek (sáňkování, bobování, závody na kluzáčcích, stavby ze sněhu,...). Účastní se fotbalové školky v tělocvičně.

Téma – Adventní období

Těšíme se na Vánoce
Mikuláš, čert a anděl
Štědrý večer nastal, koledy přichystal

Téma – Zima – Bílá královna

Meluzína a sněhové vločky
Co se děje se stromem
Co si oblékáme, abychom nebyli nemocní
Zimní radovánky
To to zebe (Vlastnosti sněhu a ledu)
Sníh je bílá peřina
Zvířátka v zimě
Ptáci v zimě
Pohádková příroda
Radujeme se ze zimy a sněhu – zimní sporty
Karneval
Zápis do školy

Klíčové kompetence

k učení:

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

k řešení problému:

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

sociální a personální:

- rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Vzdělávací nabídka

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení), každodenní ranní cvičení
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

Očekávané výstupy

Zachovávat správné držení těla

Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla

Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru

Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku

Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky

Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem

Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy

Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*

- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vést stopu tužky při kresbě, apod.
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrný, obezřetný, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

Rizika

- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování, gymnastika mluvidel, artikulační cvičení)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – příprava na zápis do základní školy

Vzdělávací nabídka

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů se zimní tematikou

Očekávané výstupy

Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat

Domluvit se

Porozumět slyšenému

Sledovat a vyprávět příběh, pohádku

Konkretizované výstupy

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*

- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky

Rizika

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- špatný jazykový vzor
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Poznávací schopnosti

Dílčí vzdělávací cíle

- přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

Vzdělávací nabídka

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- námětové hry a činnosti

Očekávané výstupy

Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Záměrně se soustředit a udržet pozornost

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci

Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy

Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat

Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně

Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení

Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

Konkretizované výstupy

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho

- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymyslet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky
- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nížko, vysoko, na

konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů)
a těchto pojmů běžně užívat

- *rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů*
- *orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed*
- *orientovat se v prostoru podle slovních pokynů*
- *orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)*
- *rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)*
- *rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky*
- *rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník*
- *rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)*
- *rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)*
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)*
- *posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)*
- *chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)*
- *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinthy, rébusy a hádanky*
- *řešit labyrinthy (sledovat cestu)*
- *slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl*
- *samostatně se rozhodnout v některých činnostech*
- *jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí*
- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*
- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*
- *verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)*
- *přicházet s vlastními nápady*
- *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat*
- *nechat se získat pro záměrné učení*
- *odlišit hru od systematické povinnosti*
- *zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí) – dle možností*

Rizika

- *převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie*
- *nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí*
- *nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení*

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Vzdělávací nabídka

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- cvičení organizačních dovedností
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsmev, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)

Očekávané výstupy

Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

Uvědomovat si svoje možnosti a limity

Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení

Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování

Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním

Zachytit a vyjádřit své prožitky

Konkretizované výstupy

- *přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (věděti, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*

- *respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých*
- *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je*
- *umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)*
- *snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor*
- *umět kooperovat, dohodnout se s ostatními*
- *přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč) nebát se požádat o pomoc, radu*
- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítnat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*
- *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*
- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*
- *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit*
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)*
- *rozhodovat sám o sobě (o svém chování)*

Rizika

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí

Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření prosociálních (činy vykonané ve prospěch druhého) postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Vzdělávací nabídka

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

Očekávané výstupy

Navazovat kontakty s dospělým

Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

Spolupracovat s ostatními

Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Respektovat potřeby jiného dítěte

Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

Konkretizované výstupy

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

Rizika

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým

Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

Očekávané výstupy

Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat

Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat

Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky

Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik

Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*
- *rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*
- *pochopit funkci rodiny a jejích členů*
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*

- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
- *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídít se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*
- *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění*
- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*
- *vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmičné či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)*

Rizika

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšimavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí

Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám v zimním období i jeho změnám

Vzdělávací nabídka

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji)
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- kognitivní (poznávací) činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Očekávané výstupy

Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí

Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Všímat si změn a dění v nejbližším okolí

Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat

Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované výstupy

- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují*
- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)*
- *mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)*
- *chápat základní pravidla chování pro chodce*
- *mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*
- *zajímat se, co se v okolí děje, všítat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžné proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*
- *znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí*
- *uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)*
- *všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.*
- *spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)*
- *být citlivý k přírodě*

Rizika

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy

5.3 INTEGROVANÝ BLOK JARO SKŘÍTKA HABRMÁNKA

Charakteristika integrovaného bloku

Děti poznávají charakteristické znaky jara, květiny, stromy, keře, domácí zvířata a jejich mláďata, zvířata v lese, na poli, u rybníka, v zoo. Pozorují klíčení semínek, rychlení větévek. Slaví Velikonoce, Den Země, Čarodějnice, Svátek matek. Účastní se plaveckého výcviku, florbalové přípravy. Navštěvují knihovnu (práce s knihou). Rozlišují dopravní prostředky a dozívádají se o bezpečnosti v dopravním provozu.

Téma – Slyšte milá děťátka, jaro t'uká na vrátka

Toulky předjařím (tání sněhu, přilet ptactva, první pupeny, květiny)
Když jaro zaťuká
Co se děje se stromem
První jarní kytíčky
Svátky jara
Líbí se nám jarní čarování (rej čarodějnic)

Téma – Svět kolem nás

Jaro v písničkách
Veselé koledování
Kdo tu s námi ještě žije (čtyřnozí kamarádi.....mláďata...)
Domácí zvířátka
Moji mazlíčci
Zvířátka v lese a na poli
Zvířátka v ZOO
Kytíčka pro maminku
Kde a jak bydlíme (lidé, zvířátka)
Z pohádky do pohádky
Pozor, stát, červená!
Doprava kolem mne – co jezdí, létá, plave
Jedeme na výlet
Pozorujeme oblohu

Klíčové kompetence

k učení:

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

k řešení problému:

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

komunikativní:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, audiovizuální technika)

sociální a personální:

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti (fotbalová školka, bazén)
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí (solná jeskyně)

Vzdělávací nabídka

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

Očekávané výstupy

Zachovávat správné držení těla

Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla

Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru

Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky

Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy

Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)*
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)*
- *být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě*
- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus*

- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmičtých činnostech)*
- *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
- *vést stopu tužky při kresbě, apod.*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *zacházet správně s jednoduchými rytmičtými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)*
- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- *mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách*
- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*
- *vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)*
- *bránit se projevům násilí*

Rizika

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka (návštěva prvních tříd)

Vzdělávací nabídka

- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo v jarním období

- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Očekávané výstupy

Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně zformulovaných větách

Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat

Domluvit se slovy

Porozumět slyšenému

Sledovat a vyprávět příběh, pohádku

Konkretizované výstupy

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
- *dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)*
- *dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)*
- *sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat*
- *předat vzkaz*
- *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
- *poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu*
- *poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)*
- *vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova*
- *rozlišit krátké a dlouhé samohlásky*
- *znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit*
- *vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce*

Rizika

- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Poznávací schopnosti

Dílčí vzdělávací cíle

- přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

Vzdělávací nabídka

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

Očekávané výstupy

Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Záměrně se soustředit a udržet pozornost

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci

Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy

Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat

Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně

Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení

Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

Konkretizované výstupy

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymyslet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek

- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý - krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech

- *jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí*
- *vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je*
- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*
- *verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)*
- *přicházet s vlastními nápady*
- *projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat*
- *nechat se získat pro záměrné učení*
- *odlišit hru od systematické povinnosti*
- *zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí) – dle možností*

Rizika

- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Vzdělávací nabídka

- činnosti nejružnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy

Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
 Uvědomovat si svoje možnosti a limity
 Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
 Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
 Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
 Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
 Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
 Zachytit a vyjádřit své prožitky

Konkretizované výstupy

- *přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- *respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých*
- *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je*
- *umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)*
- *snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor*
- *umět kooperovat, dohodnout se s ostatními*
- *přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč) nebát se požádat o pomoc, radu*
- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítnat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*
- *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*
- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*
- *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit*
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *priměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*

- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*

Rizika

- jednání, které dítě pocítuje jako krivdu a vnímá jako násilí
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- rozvoj kooperativních dovedností

Vzdělávací nabídka

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

Očekávané výstupy

Navazovat kontakty s dospělým

Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

Spolupracovat s ostatními

Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Respektovat potřeby jiného dítěte

Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

Konkretizované výstupy

- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)*
- *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.*
- *rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání*

- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
- *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*
- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starším)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

Rizika

- nedostatečně psychosociálně "bezpečné" prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují

Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

Dílčí vzdělávací cíle

- porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Vzdělávací nabídka

- mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

Očekávané výstupy

Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat

Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat

Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky

Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik

Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*
- *rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*
- *pochopit funkci rodiny a jejich členů*
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*

- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmičné či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy, názorné pokusy.
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí (Týden dětské radosti)

Vzdělávací nabídka

- poučení o možných nebezpečných, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice

- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

Očekávané výstupy

Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí

Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Všímat si změn a dění v nejbližším okolí

Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat

Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované výstupy

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- zajímat se, co se v okolí děje, všítat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžné proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všítat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

Rizika

- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné

5.4 INTEGROVANÝ BLOK LÉTO SKŘÍTKA HABRMÁNKA

Charakteristika integrovaného bloku

V Mateřské škole společně oslavíme den dětí (Skákací žirafa), účastníme se Týdne sportu v České Třebové, Sportovních her mateřských škol. Pro děti je připraven Týden dětské radosti (setkání s hasiči, policií, pejsky ze ZKO Podhorka, šermíři, skauty). Děti poznávají květiny, učí se jak se chovat v přírodě. Připravují se na prázdniny, dovolenou, na výlet (řeka, rybník, moře). Loučíme s předškoláky na konci školního roku – Cesta za pokladem - výlet s rodiči.

Město, ve kterém žiji
Předměty kolem mne
Bouřlivá mračna
Co se děje se stromem
Co jsme viděli u vody
Co jsme viděli na louce
Co jsme viděli v lese
Neživá příroda – kámen, písek
Už jsem velký, budu školák
Čím bych chtěl být
Týden dětské radosti
Těšíme se na prázdniny

Klíčové kompetence

k učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

k řešení problému:

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů (experimentování, pozorování); pochopí jednoduché algoritmy (návody) řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

komunikativní:

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální:

- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské:

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

Vzdělávací oblast dítě a jeho tělo (biologická)

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu (Zdravá abeceda)

Vzdělávací nabídka

- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

Očekávané výstupy

Zachovávat správné držení těla

Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla

Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru

Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

Zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky

Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí

Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy

Mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami

Konkretizované výstupy

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)*
- *přízpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)*
- *být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě*
- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus*
- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)*
- *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
- *vést stopu tužky při kresbě, apod.*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trian-glem, bubínkem, chřestidly)*

- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*
- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*
- *vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)*
- *bránit se projevům násilí*

Rizika

- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si forem sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka

- samostatný slovní projev na určité téma
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

Očekávané výstupy

Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat

Domluvit se slovy

Porozumět slyšenému

Sledovat a vyprávět příběh, pohádku

Připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti

Konkretizované výstupy

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu*
- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*
- *dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)*
- *dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)*
- *sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat*
- *předat vzkaz*
- *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
- *poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu*
- *poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)*

Rizika

- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Poznávací schopnosti

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

Vzdělávací nabídka

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Očekávané výstupy

Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Záměrně se soustředit a udržet pozornost

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit

Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci

Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy

Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat

Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně

Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení

Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

Konkretizované výstupy

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)

- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
- nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí) – dle možností

Rizika

- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání

Vzdělávací oblast dítě a jeho psychika (psychologická) – Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- získání relativní citové samostatnosti

Vzdělávací nabídka

- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí České Třebové (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

Očekávané výstupy

Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

Uvědomovat si svoje možnosti a limity

Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)

Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení

Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování

Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním

Zachytit a vyjádřit své prožitky

Konkretizované výstupy

- *přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (věděti, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)*
- *zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé*
- *samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)*
- *respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých*
- *uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je*
- *umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)*
- *snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor*
- *umět kooperovat, dohodnout se s ostatními*
- *přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč) nebát se požádat o pomoc, radu*

- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*
- *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možností*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatecích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*
- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*
- *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit*
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
- *přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*

Rizika

- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)

Vzdělávací oblast dítě a ten druhý (sociální)

Dílčí vzdělávací cíle

- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

Očekávané výstupy

Navazovat kontakty s dospělým

Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

Spolupracovat s ostatními

Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Respektovat potřeby jiného dítěte

Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná

Konkretizované výstupy

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)
- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc

Rizika

- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor

Vzdělávací oblast dítě a společnost (sociokulturní)

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevoval

Vzdělávací nabídka

- přípravy a realizace společných zábav a slavností (Rozloučení s předškoláky, rozloučení se školním rokem, Týden sportu v České Třebové)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Očekávané výstupy

Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi

Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat

Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat

Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

Vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky

Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik

Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Konkretizované výstupy

- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*
- *rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*
- *pochopit funkci rodiny a jejich členů*
- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
- *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*
- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*
- *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění*
- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*
- *vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmičné či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)*

Rizika

- *potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti*
- *nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění*

Vzdělávací oblast dítě a svět (environmentální)

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Vzdělávací nabídka

- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry – Ekocentrum.Strudánka)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy

Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí

Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Všímat si změn a dění v nejbližším okolí

Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat

Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované výstupy

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)

- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- zajímat se, co se v okolí děje, všítat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžné proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všítat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

Rizika

- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní (strach z neznámého) chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

6 EVALUAČNÍ ČINNOSTI

Tento princip rámcových dokumentů nás vede k tomu, aby se evaluační činnosti na úrovni školy i třídy postupně stávaly samozřejmou, smysluplnou a funkční součástí naší práce.

Nová situace nastává také z hlediska hodnocení výsledků vzdělávání.

Hodnocení není cílem, na jehož základě budou děti rozdělovány na úspěšné nebo neúspěšné, ale hodnocení je prostředkem k hledání optimálních cest vzdělávání jednotlivých dětí.

Evaluační a hodnotící aktivity by měly být uplatňovány nejen při tvorbě ŠVP, ale také v rámci třídního vzdělávacího programu, respektive ve veškeré pedagogické práci mateřské školy.

Proto je velmi obtížné odlišit přesně, co se týká úrovně školní či úrovně třídní.

Aby škola (v rámci ŠVP) a její pedagogové (v rámci TVP) mohli hodnotit kvalitu své vzdělávací práce, je vhodné, aby vymezili určité okruhy (oblast), které považují ze svého hlediska za důležité.

Nabídky k vyhodnocování:

- Je realizovaný ŠVP v souladu s RVP PV a psaným ŠVP?
- Má škola potřebné podmínky k naplnění cílů, které si formulovala? Daří se podmínky zlepšovat a zkvalitňovat?
- Je v MŠ přátelská a vstřícná atmosféra? Přistupují pedagogové k dětem s dostatečným porozuměním? Chovají se k sobě pedagogové vstřícně a s respektem?
- Provádějí pedagogové sebehodnocení? Jsou na svou práci připraveni? Mají promyšleny cíle a postupy? Spolupracují s rodiči a ostatními pedagogy?
- Daří se komunikovat s rodiči všech dětí? Jsou názory rodičů brány v potaz ve všech situacích týkajících se jejich dětí? Je program spolupráce s rodiči dostatečně bohatý?
- Jsou integrované bloky vhodně postaveny? Vyhovují učitelům ve třídách? Přinášejí očekávané výsledky? Mají učitelé dostatek prostoru pro samostatné objevování a tvůrčí činnosti? Mohou děti skutečně volit činnosti, které je baví?
- Známe vzdělávací potřeby dětí? Dbají učitelé důsledně na zohledňování individuálních potřeb jednotlivých dětí?
- Jaké jsou výsledky vzdělávání? Dosahují děti očekávaných vzdělávacích pokroků? Umíme pokroky v rozvoji a učení dítěte poznat a zhodnotit je? Jsou rodiče s výsledky vzdělávání dětí spokojeni?

Sledování a vyhodnocování podmínek by mělo probíhat průběžně, a tedy opakovaně.

Zvláště důležité je všimnout si pedagogického stylu, uplatňování forem a metod práce, dodržování stanovených zásad, a to jak na úrovni školy, tak i jednotlivých tříd.

Oblast a cíl hodnocení	Techniky evaluace, metody, formy	Časový plán	Odpovědnost	Výsledek hodnocení
Poslání školy a naplnění cílů ŠVP	hodnotící archy	1 x ročně	ředitelka, učitelky	
Věcné podmínky MŠ(nábytek ve třídách)	vybavení nábytkem vhodným pro děti	průběžně, postupně	ředitelka, učitelky	
Životospráva dětí v MŠ(zdravá skladba jídelníčku)	nabízení, vysvětlování	průběžně	kuchařky, VŠJ	
Pedagogický sbor (kvalita práce)	hospitace, porada	průběžně	učitelky, ředitelka	
Psychosociální podmínky(adaptace nově příchozích dětí)	poskytnutí vlídné atmosféry novým dětem	během celého roku	učitelky, ředitelka	
Management personální a pedagog. zajištění vzdělávání	rozhovory, pozorování, beseda, porada	průběžně	učitelky, zaměstnanci, ředitelka	
Organizace vzdělávání (děti mohou pracovat svým tempem)	nabízení	při činnostech	učitelky	
Prostředí MŠ	materiálně, pozorováním	průběžně	učitelky, zaměstnanci	
Spolupráce s rodinnou a jinými subjekty (pravidelná informovanost o dětech)	diskuse, hrová odpoledne, besídky	průběžně	učitelky, ředitelka	
Řízení MŠ (podpora vzájemné spolupráce všech zaměstnanců)	doplňování a spolupráce	průběžně	všichni zaměstnanci	

Oblasti vlastního hodnocení:

- ŠVP (soulad s požadavky RVP PV) hodnotíme cíle, záměry, o čem škola usiluje, koncepcce, vhodnost vzhledem k podmínkám, pojetí a zpracování vzděl. obsahu, formální a obsahové zpracování, otevřenost ŠVP, prostor pro změny apod.
- Podmínky ke vzdělávání (hodnotíme předpoklady, okolnosti, situace) věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizační podmínky, řízení, personální a pedagog. zajištění, spoluúčast rodičů
- Průběh vzdělávání (hodnotíme práci pedagogů) pedagog. styl, vzdělávací nabídka

- Výsledky vzdělávání (hodnotíme vzdělávací přínos u dětí) individuální vzdělávací přínos u dětí

-

Přehled základních metod a postupů: pozorování, hospitace, rozhovor, diskuse, pedagogické porady, brainstorming, analýza dokumentů, analýza portfolia dítěte, dotazník, anketa, záznamové a hodnotící listy, protokoly, SWOT analýza.

Podrobněji je vše zaznamenáno do tabulky v příloze P2, kde je uvedeno, jakou metodou dosáhneme cíle a kdo za co zodpovídá. Dále kap. 4. 12 – Akce a aktivity plánované v roce – zde je zodpovědnost za akci.

6.1 Přehled činností, které probíhají na úrovni školy

Na úrovni školního programu se hodnotí především:

Podmínky – porovnání své situace s požadavky danými RVP PV, hodnocení výchozí situace, svoje konkrétní podmínky a získají východisko k dalším krokům tvorby ŠVP.

Cíle a záměry ŠVP – každoroční vyhodnocení programu jako celku, a to proto aby bylo možno dle získaných poznatků vytvořený a zrealizovaný program potvrdit, popř. upravit.
Součástí evaluace ŠVP by mělo být i vyhodnocení vzdělávacího obsahu, který školní program dětem nabízí.

- **Práce pedagogického sboru** - provádí ředitelka jak průběžně, tak v určitých etapách jako závěrečné.
Metody formou hospitací, porad, kontrolní aktivity, atd.

6.2 Přehled činností, které probíhají na úrovni tříd

Na úrovni tříd většinou pedagog provádí:

Tvorba TVP ze ŠVP – učitelé si ve třídě společně vytváří TVP. Při tvorbě vychází ze ŠVP.

Pravidla, jak použít Školní vzdělávací program (ŠVP) na přechod Třídního vzdělávací programu (TVP):

Nový pedagogický pracovník si ve spolupráci s kolegyní(gou) vytváří TVP nebo bude s jeho obsahem seznámen a sám si na základě TVP vytváří přípravu na vzdělávací činnosti pro děti ve třídě.

Při tvoření TVP bude vyplňovat formulář, který je dostupný ve třídách, či ředitelně (viz.vzor Přílohy ŠVP). Čerpá z RVP PV (Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání,) a ŠVP, které jsou též na třídách a dle vybraného integrovaného bloku si téma zvolí, napíše k němu klíčové kompetence ke všem vzdělávacím oblastem, které jsou provázané, připíše jednotlivé dílčí cíle, vzdělávací nabídku, očekávané výstupy (konkretizované očekávané výstupy), rizika a hodnocení.

Takto naplánovaný formulář si založí do společného šanonu TVP k použití na další období.

Učitel si osobně zakládá jednotlivé předlohy, tiskopisy s grafomotorikou, nápady pro tvořivé činnosti, obrázky k tématům atp. do vlastních složek.

Vše konzultuje s kolegyní, aby pracovaly uceleně a týmově. Vedly děti k rozvoji učení, pozitivnímu myšlení, komunikaci ve vzájemných vztazích, k osobní samostatnosti, aby si děti v určitých situacích dovedly poradit se vzniklým problémem.

Evaluaci integrovaných bloků – hodnocení celkového průběhu (na základě výsledků z průběžné evaluace), zvolené metody a postupy, a zejména pak vzdělávací přínos, tedy co si děti skutečně odnášejí dál, a následně pak vyvodit praktické závěry pro svou další práci (nač je možno ve vzdělávání navázat, v čem pokračovat, ebeny. K čemu se vrátit, nač se příště zaměřit, co dělat jinak apod.)

Hodnocení třídy dětí – jde o hodnocení vzhledem k celé skupině dětí, zhodnocení výstupů, jejichž naplnění se v rámci bloku očekávalo. Není třeba pořizovat složité záznamy, úplně stačí, aby si poznámky, postřehy a zkušenosti z evaluace i realizace pedagog zaznamenával třeba do svých plánů.

Hodnocení jednotlivých dětí – učitel musí především dítě znát a rozumět mu. Potřebuje znát jeho potřeby i hranice jeho možností, musí sledovat postup v rozvoji i jeho pokroky v učení a dle toho upravovat vzdělávací nabídku. Vede si přehled o rozvoji dítěte různějším formou, podobou i rozsahem. Je třeba dbát, aby hodnocení nebylo zaměřeno na srovnávání dětí, ale soustředilo se výhradně na individuální pokroky každého z nich a sloužilo k tomu, aby pedagog zajistil jejich optimální výchovu a vzdělání.

Hodnocení sebe sama (sebereflexe) – učitelé zvažují své postupy s obavami o jejich správnost, protože se nemohou opřít o přesné návody a pokyny. Na otázku, zda postupují správně, si musí odpovědět sami (to, co je v některém případě vyhovující, jinde vyhovět nemusí).

6.3 Přehled o sledování a hodnocení výsledků – na všech třídách školy

Činnosti stanovené RVP PV přináší dětem takové poznatky, které jsou pro jejich předškolní věk smysluplné a jim srozumitelné, které jim umožňují lépe chápat svět kolem sebe a rozumět jeho dění, poznatky prakticky užitečné a využitelné v běžném životě, v dalším učení a poznání.

Tyto poznatky však nejsou samy o sobě cílem vzdělávání dítěte, ale prostředkem k získávání kompetencí, RVP PV je samostatně nevymezuje.

Jsou uvedeny okruhy elementárních poznatků, které je možno vyvodit ze vzdělávací nabídky činností RVP PV v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí a které by **měly být globálně promítnuty do vzdělávací nabídky ŠVP :**

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Tyto okruhy nelze vnímat jako témata pro jednotlivé integrované bloky (tematické celky). Jsou povinné pro učitele, nikoli pro děti. Znamená to, že učitel by měl tyto okruhy dětem nabídnout, děti by měly mít příležitost se s příslušnými poznatky v průběhu předškolního vzdělávání setkat, ale nemusí si je v plném rozsahu osvojit.